

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 322/2020-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Čukanovou, Záhradnícka 60, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 10 CoE 309/2016-688 z 11. októbra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 2/2018 z 30. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 CoE 309/2016-688 z 11. októbra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 ECdo 2/2018 z 30. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“, spolu len „napadnuté uznesenia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení povinnej v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] pod [REDAKOVANÉ] (ďalej len „exekučné konanie“). Uznesením Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. Er 63/2001-264 z 5. júna 2003 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 10 CoE 60/2003-302 z 30. apríla 2004 bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Uznesením č. k. 11 Er 63/2001-352 z 10. novembra 2005 okresný súd exekúciu zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku s tým, že o trovách exekučného konania rozhodne samostatným uznesením.

3. Uznesením krajského súdu č. k. 10 CoE 18/2006-370 z 31. októbra 2007 o odvolaní oprávneného proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 Er 63/2001-352 z 10. novembra 2005 odvolací súd rozhodol tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a sťažovateľke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uznesením okresného súdu č. k. 11 Er 63/2001-389 z 3. júna 2015 súd prvej inštancie rozhodol o trovách exekučného konania v zmysle § 203 ods. 1 Exekučného poriadku tak, že súdnemu exekútorovi náhradu trov konania nepriznal, keďže si ich súdny exekútor výslovne neuplatnil, pretože mu boli uhradené oprávneným.

4. Dňa 3. decembra 2015 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky z 27. novembra 2015 označené ako „špecifikácia trov exekučného konania“, o ktorom okresný súd po tom, ako ho podľa jeho obsahu posúdil ako návrh na vydanie doplňujúceho uznesenia o trovách konania v zmysle § 166 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vo vzťahu k uzneseniu č. k. 11 Er 63/2001-352 z 10. novembra 2005 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 10 CoE 18/2006-370 z 31. októbra 2007, rozhodol uznesením

č. k. 11 Er 63/2001-465 z 29. januára 2016 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) o jeho odmietnutí z dôvodu zmeškania zákonnej lehoty na jeho podanie.

5. Napadnutým uznesením krajský súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil. Proti tomuto napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa § 447 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

6. V značne zmätočnej a neprehľadne koncipovanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka rozsiahlo popísala skutkový a právny stav veci a samotný priebeh celého exekučného konania a podrobne opísala všetky nedostatky a pochybenia, ktoré sa podľa jej mienky v exekučnom konaní od jeho začatia udiali.

7. Vo vzťahu k predmetu ústavnej sťažnosti je relevantná tá časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta arbitrárnosť, neodôvodnenosť napadnutých uznesení, ktoré podľa jej presvedčenia nedávajú odpovede na položené právne otázky.

V rámci odôvodnenia svojich námietok sťažovateľka uviedla, že *«... v prípade odvolacieho súdu, a aj najvyššieho súdu, nejde o konformný výklad ustanovenia § 161 CSP (bývalé ustanovenie § 104 OSP), ani ust. § 262 CSP, a ani procesných predpisov s exekučným konaním a exekúciou spojených. Podľa výslovného ustanovenia § 161 ods. 3 CSP súd nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, súd musí urobiť vhodné opatrenie na jeho odstránenie, a ak sa nepodari nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví. A ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 CSP). „Záväzný právny názor“ odvolacieho súdu nesmie byť v rozpore s právnym poriadkom.*

V danom prípade by šlo o konanie, ktorým sa konanie končí, a pre vydanie Uznesenia o trovách exekúcie účastníkov, Okresným súdom Galanta, nie sú splnené procesné podmienky konania, podľa textu nižšie, okresný súd v Galante nesmie vydať rozhodnutie, pokiaľ neodstráni prekážky konania, a o.i., aj pre rozhodovaciu právomoc Krajského súdu v Trnave, absentuje právoplatné rozhodnutie, ktorým sa exekučné konanie

(§ 36 a nasl. EP) pred súdnym exekútorom na základe vydaného upovedomenia o začatí exekúcie zastavuje, ktorým sa exekúcia vedená pred súdnym exekútorom zastavuje.

Odvolačí súd, ani najvyšší súd splnenie procesných podmienok neskúmali, a aj z tohto dôvodu nezistili, či ide (pôjde) o konanie, ktorým sa konanie končí...».

8. Nesplnenie procesných podmienok konania, ktoré podľa názoru sťažovateľky neskúmal okresný súd ani krajský súd, spočíva v tom, že notárska zápisnica, ktorá bola exekučným titulom na výkon exekúcie v predmetnej veci, neobsahovala podstatné náležitosti podľa § 47 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, a to zamestnanie sťažovateľky a oprávneného, a preto nie je formálne vykonateľná. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že *„Súd je povinný (ex offio) skúmať procesné podmienky konania (odstrániteľné a neodstrániteľné prekážky konania) kedykoľvek počas konania (§ 104 OSP, § 161 CSP).“*

9. Vzhľadom na to, že krajský súd v napadnutom uznesení námietku sťažovateľky týkajúcu sa formálnej nevykonateľnosti exekučného titulu neposudzoval, považuje sťažovateľka jeho záver, že okresný súd má v ďalšom procesnom postupe rozhodnúť o trovách exekúcie účastníkov, za arbitrárny.

10. Sťažovateľka je toho názoru, že k dnešnému dňu nebolo právoplatne skončené ani konanie o jej námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie z dôvodu nerozhodnutia o nich.

11. Podaným odvolaním proti uzneseniu súdu prvej inštancie sťažovateľka žiadala, aby krajský súd napadnuté uznesenie *«zrušil a aby súd prvej inštancie v „spore riadnym spôsobom pokračoval“*, aby *Uznesenie o trovách konania vydal po splnení všetkých zákonných a procesných podmienok Er 63/2001-5, EX 8/2001,11 Er/63/2001, EX 8/2001, v rámci konania ako spravodlivosti celku»*.

Krajský súd však uvedeným spôsobom nepostupoval a *„nevykonal žiaden prieskum právnych (procesných) otázok, a nesprávne, nespravodlivo a nezákonne zaviazal Okresný*

súd v Galante, procesné postupovať tak, že rozhodne o trovách exekúcie“. Sťažovateľka preto považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za arbitrárne.

12. Napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka vytyka, že prijatý právny záver, že dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušujúce uznesenie súdu prvej inštancie je z procesného hľadiska procesným úspechom sťažovateľky – nezasiahlo negatívne do jej právneho postavenia, nie je „v súlade s demokratickými princípmi právneho štátu, a s podstatou dovolania podľa ust. § 420 písmeno a), b), f) CSP. Najvyšší súd neskúmal procesné podmienky konania, a nezdôvodnil, prečo predmetné uznesenie krajského súdu nezasiahlo negatívne do jej právneho postavenia, podľa námietok uvedených v dovolaní.“.

13. Sťažovateľka ďalej namieta, že najvyšší súd v napadnutom uznesení „rozhodoval v exekučnej veci oprávneného [REDAKOVANÉ], bývajúceho v [REDAKOVANÉ], proti povinnej [REDAKOVANÉ], hoci oprávnený [REDAKOVANÉ] podľa zmluvy o postúpení pohľadávky, stratil svoje hmotnoprávne oprávnenie z exekučného titulu, byť oprávneným, čo sme v dovolaní tvrdili, v dovolaní a odvolaní sme tvrdili to, čo tvrdíme v tejto ústavnej sťažnosti“. Najvyšší súd však podľa mienky sťažovateľky procesné vady neskúmal, a ako sama uvádza, „ani na jednu právnu otázku podľa ust. § 420 písmeno a), b), f) dovolateľka od najvyššieho súdu nedostala odpoveď“.

14. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné ľudské právo Sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd:

2. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 ECdo 2/2018 zo dňa 30. apríla 2018, Uznesením Krajského súdu Trnava sp. zn. č. 10CoE/309/2016-688 zo dňa 11. októbra 2016, porušené boli.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 ECdo 2/2018 zo dňa 30. apríla 2018 zrušuje,

Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. č. 10CoE/309/2016-688 zo dňa 11. októbra 2016, zrušuje, a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľke finančné zadosťučinenie (podľa vlastnej úvahy.)

5. Ústavný súd SR, priznáva náhradu trov právneho zastúpenia.“

II.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

21. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý zrušil uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí návrhu sťažovateľky, ktorým žiadala priznať trovy exekučného konania a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý odmietol sťažovateľkou podané dovolanie ako podané neoprávnenou osobou podľa § 447 písm. b) CSP.

III.1 K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením krajského súdu

22. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovil názor (zdôrazňujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), podľa ktorého, majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu

k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému uzneseniu) odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

23. Uvedená zásada sa premietla aj do novej právnej úpravy zákona o ústavnom súde, ktorý v poslednej vete ustanovenia § 124 uvádza, že ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

24. Avšak, nie každé rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku spôsobuje zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté.

25. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 91/2019, I. ÚS 149/2020).

26. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľky, ktorej dovolanie najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou, z čoho vyplýva, že sťažovateľka mimoriadny opravný prostriedok riadne nevyužila. Z uvedeného dôvodu nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí jej dovolania v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde). Inými slovami, lehotu na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde nemožno počítat' od doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku sťažovateľke, ktorým bolo dovolanie odmietnuté

z dôvodu jeho podania neoprávnenou osobou, keďže takéto využitie mimoriadneho opravného prostriedku nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy, ktorý je podmienkou podania ústavnej sťažnosti v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto sa táto lehota počíta od nadobudnutia právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

27. Z obsahu ústavnej sťažnosti nevyplýva deň právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, ústavný súd však dopytom na okresnom súde zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 1. decembra 2016. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 16. decembra 2019, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

28. Na tomto základe ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. f) ako podanú oneskorene.

III.2 K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu

29. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

30. Ústavný súd poukazuje aj na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa

možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01, IV. ÚS 163/2018).

31. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd postupoval správne podľa platného a účinného právneho poriadku (Civilného sporového poriadku) upravujúceho dovolacie konanie v čase podania dovolania a jasne a zrozumiteľne odôvodnil aplikáciu konkrétnych ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich dovolacie konanie a podmienky podania dovolania (§ 419 a nasl. CSP). Najvyšší súd zodpovedným a vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvod, pre ktorý bolo potrebné sťažovateľkou podané dovolanie považovať za podané neoprávnenou osobou.

32. Najvyššiemu súdu a jeho právnomu záveru dôvodenému v napadnutom uznesení tak nie je z ústavného hľadiska čo vytknúť a ústavný súd je povinný v tomto prípade odmietnuť ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej obsiahnutými, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu